

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkalain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tupakkalakia.

Voimassa olevassa laissa säädetyt savuttomien tupakkatuotteiden myynnin ja maahantuonnin kiellot rajattaisiin Euroopan komission päätöksen mukaisesti koskemaan purutupakkaa, nänänuuskaa ja suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa. Mahdollisiin muihin savuttomiin tupakkatuotteisiin ei ehdotetussa laissa kohdistuisi erityisiä rajoituksia.

Valtakunnallista tupakkalain valvontaohjelmaa koskevaa sääntelyä kevennettäisiin siten, että tupakkalaissa ei enää säädettäisi valvontaohjelman pakollisesta sisällöstä. Tämä vastaa terveysdensuojelulakiin ehdotettua muutosta.

Lakiin tehtäisiin myös eräitä muita muutoksia, jotka ovat luonteeltaan pääosin teknisiä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2017 alusta.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 NYKYTILA JA SEN ARVIOINTI	3
1.1 Taustaa	3
1.2 Savuttomat tupakkatuotteet.....	3
1.3 Valtakunnallinen tupakkalain valvontaohjelma.....	5
1.4 Muut asiat.....	5
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	7
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	8
3.1 Taloudelliset vaikutukset	8
3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	8
3.3 Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset	8
4 ASIAN VALMISTELU	8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	10
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT	10
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	12
3 VOIMAANTULO.....	12
LAKIEHDOTUS	13
Laki tupakkalain muuttamisesta.....	13
LIITE	18
RINNAKKAISTEKSTI.....	18
Laki tupakkalain muuttamisesta.....	18

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila ja sen arviointi

1.1 Taustaa

Tupakkalaki (549/2016) tuli voimaan 15 päivänä elokuuta 2016. Tupakkalailla pantiin täytäntöön tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden valmistamista, esittämistapaa ja myyntiä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä sekä direktiivin 2001/37/EY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/40/EU (*tupakkatuotedirektiivi*). Samassa yhteydessä toteutettiin useita kansallisia muutoksia.

Tupakkalain säätämisen jälkeen on ilmennyt eräitä seikkoja, jotka edellyttävät tupakkalakiin muutoksia. Pääosin on kysymys olosuhteiden muuttumisesta ja niistä johtuvista muutostarpeista. Lisäksi tupakkalakiin on syytä tehdä eräitä teknisiä korjauksia.

1.2 Savuttomat tupakkatuotteet

Tupakkalain 2 §:n 2 kohdan mukaan savuttomalla tupakkatuotteella tarkoitetaan purutupakkaa, nenänuuskaa ja suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa sekä muuta sellaista tupakkatuotetta, jota ei polteta. Lain 51 §:n mukaan savutonta tupakkatuotetta ei saa myydä tai muutoin luovuttaa taikka välittää. Kuitenkin lain 124 §:n mukaan muita savuttomia tupakkatuotteita kuin suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa saa 51 §:n estämättä myydä ja muutoin luovuttaa vähintään 20 päivään toukokuuta 2017. Lisäksi lain 63 §:n mukaan savutonta tupakkatuotetta ei, matkustajatuontia koskevaa poikkeusta lukuun ottamatta, saa tuoda maahan.

Aiemmin voimassa olleessa tupakkalaissa (693/1976, *vanha tupakkalaki*) edellä kuvatut myynnin ja maahantuonnin kiellot koskivat ainoastaan suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa, eli käytännössä nuuskaa. Sen sijaan muihin savuttomiin tupakkatuotteisiin, kuten purutupakkaan ja nenänuuskaan, ei kohdistunut erityisiä rajoituksia. Voimassa olevassa tupakkalaissa savuttomia tupakkatuotteita koskeva sääntely on yhdenmukaistettu, sillä nuuskan ja esimerkiksi purutupakan välinen rajanveto on keinotekoinen ja tuotteiden aiempi epäyhtenäinen sääntely mahdollisti väärinkäytökset. Nykyisin siis esimerkiksi purutupakkaa koskevat samat myynti- ja maahantuontikiellot kuin suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa.

Kun tupakkalain säätämiseen johtanutta hallituksen esitystä eduskunnalle tupakkalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 15/2016 vp) valmisteltiin, ehdotus kaikkien savuttomien tupakkatuotteiden myynnin ja maahantuonnin kieltämiseksi ilmoitettiin Euroopan komissiolle (*komissio*) tupakkatuotedirektiivin 24 artiklan 3 kohdan nojalla. Kyseisen säännöksen mukaan jäsenvaltio voi kieltää tietyn tupakkatuoteluokan tai siihen liittyvät tuotteet kyseisen jäsenvaltion erityistilanteeseen liittyvistä syistä ja edellyttäen, että säännökset ovat perusteltuja kansanterveyden suojelemisen kannalta, ottaen huomioon tupakkatuotedirektiivillä saavutettava ihmisten terveyden suojelun korkea taso. Komissio hyväksyy tai hylkää tällaiset kansalliset säännökset kuuden kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamispäivästä varmistettuaan — ottaen huomioon direktiivillä saavutettu terveyden suojelun korkea taso — ovatko ne perusteltuja, välttämättömiä ja oikeasuhteisia tavoitteeseensa nähden ja toimivatko ne välineenä mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen.

Suomi ilmoitti komissiolle savuttomien tupakkatuotteiden myynnin ja maahantuonnin kieltä koskevasta säännöshdotuksesta ensimmäisen kerran 20 päivänä elokuuta 2015. Komission pyynnöstä kyseinen ilmoitus peruttiin ja uusi ilmoitus täydennetyillä perusteluilla tehtiin 19 päivänä helmikuuta 2016.

Ehdotusta savuttomien tupakkatuotteiden myynnin ja maahantuonnin kieltämiseksi perusteltiin komissiolle erityisesti Suomen asemalla Ruotsin naapurimaana ja siitä johtuvalla nuuskan käytön viimeaikaisella voimakkaalla lisääntymisellä etenkin poikien keskuudessa. Ruotsi on ainoa Euroopan unionin (EU) jäsenmaa, jossa suussa käytettäväksi tarkoitettun tupakan markkinoille saattaminen ei ole kiellettyä, sillä EU:hun liittyessään Ruotsi neuvotteli itselleen poikkeuksen kyseisestä kiellosta. Vaikka suussa käytettäväksi tarkoitettun tupakan myynti on ollut Suomessa kiellettyä yli 20 vuoden ajan ja matkustajatuonti on vain rajoitetusti sallittua, nuuskan käyttö on Suomessa lisääntynyt. Tämä selittyy suurelta osin Ruotsista tuodun nuuskan päätymisellä laittomille markkinoille.

Suussa käytettäväksi tarkoitettun tupakan ja muiden savuttomien tupakkatuotteiden toisistaan poikkeava kohtelu vanhassa tupakkalaissa mahdollisti säännösten kiertämisen esimerkiksi niin, että Suomeen yritettiin tuoda tuotetta, joka oli pakkausmerkintöjen mukaan purutupakkaa mutta vastasi todellisuudessa ominaisuuksiltaan nuuskaa. Lisäksi nuuskan käytön yleisyys Suomessa on ollut riski sille, että myös purutupakan ja nenänuuskan suosio alkaa etenkin nuorison keskuudessa kasvaa, kuten joissakin Euroopan maissa on jo käynyt.

Komissio vastasi Suomen ilmoitukseen 26 päivänä heinäkuuta 2016 antamallaan täytäntöönpanopäätöksellä (C(2016) 4592 final). Komissio katsoo täytäntöönpanopäätöksessään, että purutupakan ja nenänuuskan markkinoille saattamisen kieltävä ehdotettu toimenpide on Suomen osalta tarpeellinen eikä toimenpiteeseen liittyvää kansanterveyden suojelun tavoitetta voida saavuttaa vähemmän rajoittavalla vaihtoehtoisella toimenpiteellä. Ilmoitettua sääntelyä ei myöskään voida pitää keinona mielivaltaiseen syrjintään tai kaupan peiteltyyn rajoittamiseen jäsenvaltioiden välillä.

Komission mukaan purutupakan ja nenänuuskan markkinoille saattamista koskevan kansallisen kiellon voidaan täyttävän tupakkatuotedirektiivin 24 artiklan 3 kohdassa säädetyt vaatimukset. Täytäntöönpanopäätöksen 1 artiklan mukaan hyväksytään purutupakan ja nenänuuskan markkinoille saattamisen kieltävät kansalliset säännökset, jotka Suomen tasavalta on ehdottanut hyväksyttäväksi.

Toisaalta komissio toteaa päätöksessään, että savuttomien tupakkatuotteiden myynnin ja maahantuonnin kiellon tueksi esitetyt selvitykset ja perustelut koskevat ainoastaan suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa, purutupakkaa ja nenänuuskaa. Suussa käytettäväksi tarkoitettun tupakan markkinoille saattaminen on kielletty jo EU:n lainsäädännössä, joten komission arviointi koskee ainoastaan purutupakkaa ja nenänuuskaa. Siltä osin kuin kieltä halutaan ulottaa koskemaan myös muita savuttomia tupakkatuotteita, Suomen viranomaisten on tehtävä uusi tupakkatuotedirektiivin 24 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu ilmoitus ja toimitettava komissiolle tarvittavat selvitykset ja perustelut kiellon tueksi.

Kuten edellä on todettu, voimassa olevassa tupakkalaissa kielletään kaikkien savuttomien tupakkatuotteiden myynti ja muu luovuttaminen, välittäminen sekä maahantuonti. Voimassa olevan tupakkalain savuttomia tupakkatuotteita koskeva sääntely ei siis vastaa komission täytäntöönpanopäätöstä, jonka mukaan Suomi on esittänyt riittävät perustelut mainituille kielloille vain purutupakan ja nenänuuskan osalta.

1.3 Valtakunnallinen tupakkalain valvontaohjelma

Tupakkalain 83 § koskee valtakunnallista tupakkalain valvontaohjelmaa, jonka Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (*Valvira*) laatii tupakkalain valvonnan toimeenpanon ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi. Vastaavanlaista valvontaohjelmaa koskevia sääntelyä sisältyy myös terveydensuojelulain (763/1994) 4 a §:ään. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta (HE 124/2016 vp; EV 110/2016 vp) annettiin 25 päivänä elokuuta 2016, ja esityksessä ehdotetaan muun muassa valvontaohjelmaa koskevan sääntelyn keventämistä.

Toisin kuin voimassa olevassa tupakkalaissa, terveydensuojelulaissa ei enää säädettäisi valvontaohjelman pakollisesta sisällöstä eikä siitä, että valvontaohjelma on osa ympäristöterveydenhuollon valtakunnallista valvontaohjelmaa. Toisin kuin uuteen tupakkalakiin, terveydensuojelulakiin ei myöskään enää sisältyisi asetuksenantovaltuutta, jonka mukaan tarkempia säännöksiä valvontaohjelman laatimisesta ja sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

1.4 Muut asiat

Sähkösavukkeella tarkoitetaan tupakkalain 2 §:n 18 kohdan mukaan tuotetta, jonka avulla voidaan hengittää sisään nikotiinipitoista höyryä suukappaleen kautta, sekä kyseisen tuotteen osia. Tupakkalain 24 §:n 3 momentin mukaan sähkösavukkeen täyttösäiliön tilavuus saa olla enintään 10 millilitraa ja kertakäyttöisen sähkösavukkeen säiliön ja kertakäyttöisen nikotiinipatruunan tilavuus enintään 2 millilitraa. Kyseisellä säännöksellä on pantu täytäntöön tupakkatuotedirektiivin 20 artiklan 3 kohdan a alakohhta, jonka mukaan jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että nikotiinia sisältävä neste saatetaan markkinoille vain sitä varten tarkoitetuissa tilavuudeltaan enintään 10 millilitran täyttösäiliöissä, kertakäyttöisissä sähkösavukkeissa tai tilavuudeltaan enintään 2 millilitran kertakäyttöisissä patruunoissa tai säiliöissä.

Tupakkatuotedirektiivin 20 artiklan 3 kohdan a alakohdan sanamuoto on jossain määrin tulokinnanvarainen sen suhteen, onko säännöksellä ollut tarkoitus rajoittaa myös sellaisten sähkösavukkeiden säiliön kokoa, joita ei ole täytetty valmiiksi nikotiinineesteellä. Euroopan komission sähkösavukkeita käsittelevän asiantuntijaryhmän yksimielinen näkemys on kuitenkin ollut, että tupakkatuotedirektiivissä kielletään säiliöt, joiden tilavuus ylittää 2 millilitraa. Ainakin Isossa-Britanniassa, Virossa ja Unkarissa tupakkatuotedirektiivin edellä mainittu säännös on pantu täytäntöön niin, että säiliön enimmäiskooksi on säädetty 2 millilitraa riippumatta siitä, sisältääkö säiliö nikotiinineestettä vai ei.

Voimassa olevan tupakkalain 24 §:n 3 momentissa ei kuitenkaan rajoiteta sellaisen sähkösavukkeen säiliön kokoa, jota ei ole täytetty valmiiksi nikotiinineesteellä. Laitteita, joiden säiliön koko on esimerkiksi 5 millilitraa, saa siis myydä kuluttajille, kunhan laite myydään täyttämättömänä. Mainittu määrä nikotiinineestettä, jonka pitoisuus on 20 milligrammaa millilitrassa, sisältää 100 milligrammaa nikotiinia. Tällainen määrä voi olla juotuna kohtalokas esimerkiksi pienelle lapselle, sillä eräiden arvioiden mukaan hengenvaarallinen annos nikotiinia olisi 6,5—13 milligrammaa painokiloa kohden. Kansanterveyden suojelemisen näkökulmasta sähkösavukkeeseen ei tulisiakaan mahtua yli 2 millilitraa nikotiinineestettä riippumatta siitä, onko laite täytetty valmiiksi nikotiinineesteellä vai onko se tarkoitettu kuluttajan itsensä täytettäväksi.

Tupakkalain 2 §:n 42 kohdassa oleva asuntoyhteisön määritelmä on olennainen, koska 79 §:n mukaan asuntoyhteisöt voivat hakea tiloihinsa kunnalta tupakointikieltoa. Määritelmän mukaan asuntoyhteisöllä tarkoitetaan osakeyhtiötä, johon sovelletaan asunto-osakeyhtiölakia

(1599/2009), asunto-osuuskuntaa, yhteishallinnosta vuokrataloissa annetun lain (649/1990) 2 §:ssä tarkoitettua vuokrataloa sekä muuta yhteisöjen omistamaa vuokratalokantaa. Määritelmällä on ollut tarkoitus kattaa myös asumisoikeusasunnot (HE 15/2016 vp, s. 81), mutta määritelmä ei sovellu niihin, koska ne eivät ole vuokrataloja.

Tupakointikiellon määräämistä koskevan tupakkalain 79 §:n 1 momentissa säädetään, että hakemuksessa tarkoitettujen tilojen haltijoita on kuultava ennen hakemuksen tekemistä. Siitä, kuinka kuuleminen asuntoyhteisössä tulee toteuttaa, ei ole säädetty erikseen. Erityissäännöksen puuttuessa kuulemismenettely saattaa käytännössä muodostua varsin raskaaksi asuntoyhteisöille.

Mitä tupakkalaissa säädetään maahantuonnista, sovelletaan tupakkalain 61 §:n mukaan myös Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain (1266/1996) 18 §:n 2 kohdassa tarkoitettuun tuontiin. Kyseinen tupakkalain säännös merkitsee sitä, että tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden siirto Ahvenanmaalta muualle Suomeen katsotaan maahantuonniksi ja siihen sovelletaan maahantuontia koskevia kieltoja ja rajoituksia.

Tupakkalain 61 §:n yksityiskohtaisten perustelujen (HE 15/2016 vp, s. 107) mukaan Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain mukaan tiettyjä arvonlisäverolain (1501/1993) säännöksiä sovellettaessa Ahvenanmaan maakunnan ei katsota kuuluvan Suomen alueeseen. Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen sekä Ahvenanmaan maakunnan ja muiden jäsenvaltioiden välillä on siten veroraja. Arvonlisäverotuksessa EU:n vero-alueen ja Ahvenanmaan maakunnan välisiin tavaroiden myynteihin ja siirtoihin sovelletaan vienti- ja maahantuontisäännöksiä. Toisin sanoen tavarantoimittamista verorajan yli käsitellään sekä verotuksellisesti että menettelyllisesti tavarantoimittajalla, esimerkiksi Ahvenanmaan maakunnassa, maastavientinä ja määränpääalueella, esimerkiksi Manner-Suomessa, maahantuontina.

Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 §:n 2 kohdan mukaan tavarantoimittajan tuontiin Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen sovelletaan, mitä arvonlisäverolain 9 luvussa säädetään tavarantoimittajan tuonnista Yhteisöön. Tupakkalain 61 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan maahantuonnin rajasta on ollut tarpeen säätää vastaavalla tavalla myös tupakkalaissa, koska Ahvenanmaalla on oma tupakkalakinsa, tobakslagen (1978:52) för landskapet Åland (*Ahvenanmaan tupakkalaki*), jossa ei ainakaan tällä hetkellä kielletä esimerkiksi suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakan maahantuontia. Lisäksi tupakkalakia valmisteltaessa ei ole ollut vielä tietoa, mitä Suomen tupakkalain kansallisia säännöksiä Ahvenanmaa säätäisi myös omassa tupakkalaissaan.

Vaikka tavaroiden ja palveluiden arvonlisäverollista myyntiä Ahvenanmaalta muualle Suomeen pidetään valvottavana maahantuontina verorajan yli, kaikkien tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden tuontia Ahvenanmaalta ei tarvitsisi tupakkalaissa katsoa maahantuonniksi. Näin on erityisesti 62 §:n osalta, jonka mukaan alle 18-vuotias ei saa tuoda maahan tupakkatuotetta tai nikotiininiestettä, sekä 67 §:n kohdalla, jossa säädetään matkustajatuonnille määrällisiä rajoja.

Tupakkalain 121 § on tupakkatuotedirektiiviin perustuva siirtymäsäännös, joka koskee tupakkalaissa tarkoitetuista tuotteista Valviralle tehtäviä ilmoituksia. Säännöksen mukaan tupakkatuotteista, sähkösavukkeista, täyttösäiliöistä ja poltettavaksi tarkoitetuista kasvipöytäisistä tuotteista, joita on laillisesti myyty tai muutoin luovutettu kuluttajille Suomessa viimeistään 20 päivänä toukokuuta 2016, on toimitettava tietyt tupakkalaissa tarkoitettut ilmoitukset ja muut

tiedot viimeistään 20 päivänä marraskuuta 2016. Uusista tuotteista tällaiset tiedot on toimitettava ennen kuin tuote tuodaan markkinoille.

Tupakkatuotedirektiivin täytäntöönpanon määräpäivä on ollut 20 päivä toukokuuta 2016, mutta tupakkalaki on tullut voimaan vasta 15 päivänä elokuuta 2016. Näiden päivämäärien välisenä aikana markkinoille on voinut tulla uusia tai muutettuja tuotteita, joita koskeva ilmoitusvelvollisuus puuttuu voimassa olevasta tupakkalaista ja jotka eivät siten välttämättä tule lainkaan valvovan viranomaisen tietoon.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen ensisijaisena tavoitteena on muuttaa voimassa olevaa tupakkalakia vastaamaan täytäntöönpanopäätöstä, jonka komissio on tehnyt koskien Suomen ilmoitusta savuttomien tupakkatuotteiden myynnin ja maahantuonnin kieltämisestä. Tupakkalakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että voimassa olevan tupakkalain savuttomia tupakkatuotteita koskeva sääntely rajataan koskemaan purutupakkaa, nenänuuskaa ja suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa. Tupakkalain 51 §:ssä säädetty myynnin ja muun luovuttamisen kieltö sekä 63 §:ssä säädetty maahantuonnin kieltö soveltuisivat jatkossa ainoastaan edellä mainittuihin tuotteisiin. Sen sijaan mahdollisten muiden savuttomien tupakkatuotteiden myyntiin ja muuhun luovuttamiseen tai maahantuontiin ei kohdistuisi tupakkalaissa erityisiä kieltoja tai rajoituksia. Komission täytäntöönpanopäätös edellyttää muutoksia myös pykäliin, jotka koskevat vähittäismyyntipakkauksen pakollisia merkintöjä, vähittäismyyntiluvan peruuttamista ja tupakan myyntirikosta.

Lisäksi esityksessä tavoitellaan ympäristöterveydenhuollon lakien yhdenmukaistamista, mikä edellyttää muutoksia valtakunnallista tupakkalain valvontaohjelmaa koskevaan sääntelyyn. Valvontaohjelmaa koskeva tupakkalain 83 §:ää kevennettäisiin yhdenmukaistamalla se terveydensuojelulain 4 a §:ään ehdotetun sääntelyn (HE 124/2016 vp; EV 110/2016 vp) kanssa. Tupakkalaissa ei enää säädettäisi valvontaohjelman pakollisesta sisällöstä eikä siitä, että valvontaohjelma on osa ympäristöterveydenhuollon valtakunnallista valvontaohjelmaa. Lisäksi 83 §:stä poistettaisiin asetuksenantovaltuus, jonka mukaan tarkempia säännöksiä valvontaohjelman laatimisesta ja sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Tupakkalakiin ehdotetaan myös eräitä muita muutoksia. Lain 24 §:ää ehdotetaan muutettavaksi niin, että pykälän 3 momentissa säädetty sähkösavukkeen säiliön enimmäistilavuus koskisi jatkossa muitakin kuin kertakäyttöisiä tuotteita. Jatkossa markkinoilla ei siis saisi olla ollenkaan sähkösavukkeita, joiden säiliön enimmäistilavuus ylittää 2 millilitraa. Muutoksen tavoitteena on ehkäistä vaaratilanteet, joita voi syntyä, jos kuluttajan itsensä täyttämästä sähkösavukkeesta pääsee vuotamaan suuri määrä nikotiininestettä esimerkiksi suoraan suuhun. Muutettu 24 § tulisi kuitenkin voimaan vasta vuoden 2018 alusta.

Asuntoyhteisön määritelmä 2 §:n 42 kohdassa laajennettaisiin kattamaan asumisoikeusasunnot, jolloin myös asumisoikeusyhteisöt voisivat hakea kunnalta 79 §:n mukaisesti tupakointikieltoa tiloihinsa. Lisäksi 79 §:ssä säädettäisiin uutena asiana siitä, kuinka kuuleminen asuntoyhteisössä toteutetaan silloin, jos tilan hallinta perustuu omistusoikeuteen, sekä silloin, jos hallinta perustuu vuokraoikeuteen tai muuhun vastaavaan oikeuteen. Ehdotettu sääntely vastaa sisällöltään sitä, mitä asunto-osakeyhtiölain (1599/2009) 6 luvun 21 §:ssä säädetään tavasta kutsua osakkaat yhtiökokoukseen ja 11 §:n 3 momentissa yhtiökokousta koskevan ilmoituksen nähtäville asettamisesta ja huoneistoihin toimittamisesta silloin, kun asukkailla on oikeus osallistua yhtiökokoukseen.

Esityksessä ehdotetaan, että tupakkalain 61 § rajattaisiin koskemaan tupakkalain 63 §:ää, jossa esityksen mukaan kiellettäisiin eräiden savuttomien tupakkatuotteiden maahantuonti. Näin

voitaisiin jatkossakin varmistaa, ettei purutupakan maahantuontikieltoja ja nenänuuskan maahantuontikieltoja kierrettäisi niin, että Ahvenanmaalla laillisesti valmistettua ja myynnissä olevaa tuotetta tuotaisiin rajoituksetta matkustajatuontina muualle Suomeen.

Lisäksi tupakkalain 61 §:n on edelleenkin perusteltua koskea 65 §:ää, jossa säädetään kiellosta tuoda maahan etäviestimen välityksellä hankittuja tuotteita. Toisin kuin tupakkalain 58 §:ssä, Ahvenanmaan tupakkalaissa ei kielletä tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden myyntiä ja muuta luovuttamista kuluttajansuojalain (38/1978) 6 luvun 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua etäviestintä käyttäen. Jos 61 § ei koskisi 65 §:ää, Ahvenanmaalle sijoittautunut elinkeinonharjoittaja siis voisi — toisin kuin muualle Suomeen tai ulkomaille sijoittautunut elinkeinonharjoittaja — harjoittaa mainittujen tuotteiden etämyyntiä myös muualle Suomeen.

Tupakkalain 121 §:ää muutettaisiin niin, että Valviralle olisi ilmoitettava myös sellaisista tuotteista, jotka ovat tulleet markkinoille tupakkatuotedirektiivin täytäntöönpanon määräpäivän jälkeen mutta ennen kuin voimassa oleva tupakkalaki on tullut voimaan.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksessä ehdotetaan savuttomien tupakkatuotteiden myynnin ja maahantuonnin kiellon rajaamista niin, että kiello koskisi vain purutupakkaa, nenänuuskaa ja suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa. Tämän seurauksena tupakkatuotteita valmistavat yritykset voisivat tuoda Suomen markkinoille sellaisia savuttomia tupakkatuotteita, jotka eivät täytä edellä mainittujen tuoteryhmien määritelmiä.

Sähkösavukkeen säiliön koon rajaaminen 2 millilitraan myös sellaisten sähkösavukelaitteiden osalta, jotka eivät ole kertakäyttöisiä, saattaisi vaikuttaa vähentävästi sähkösavukkeiden myyntiin Suomessa. Toisaalta vastaava rajausta on tehty eräissä muissakin EU:n jäsenmaissa, minkä vuoksi vaikutusten arvioidaan jäävän verraten vähäisiksi.

3.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esityksessä ehdotetaan valvontaohjelmaa koskevan sääntelyn keventämistä niin, ettei tupakkalaissa enää säädettäisi valvontaohjelman pakollisesta sisällöstä. Valviralla olisi siten nykyistä enemmän harkintavaltaa valvontaohjelman laatimisessa.

3.3 Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Savuttomien tupakkatuotteiden kiellon muuttaminen esityksessä ehdotetulla tavalla mahdollistaa sen, että Suomessa saattaa tulla myyntiin uudentyyppisiä, innovatiivisia tupakkatuotteita, jotka ovat omiaan vetoamaan erityisesti lapsiin ja nuoriin. Rajaamalla sähkösavukkeiden säiliön koko 2 millilitraan kaikentyyppisten laitteiden osalta voidaan ehkäistä tilanteita, joissa käyttäjän suuhun päätyy vahingossa vaarallisen suuri määrä nikotiininestettä.

4 Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Esitysluonnoksesta järjestettiin neljän viikon lausuntokierros 26 päivästä elokuuta 2016 alkaen. Lausuntoaika on ollut suositeltua kuutta viikkoa lyhyempi, jotta ehdotettu laki ehtisi tulla voimaan vuoden 2017 alusta. Lisäksi lain 61 §:ään ehdotetusta muutoksesta järjestettiin ylimääräinen viikon pituinen lausuntokierros 3 päivästä lokakuuta 2016 alkaen.

Hallituksen esityksen luonnoksesta saatiin lausunnot Tullilta, Valviralta, Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta, Suomen Ash r.y.:ltä, Suomen Kuntaliitto ry:ltä, Suomen Isännöintiliitto ry:ltä, Suomen Kiinteistöliitto ry:ltä, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry:ltä, Päivittäistavarakauppa ry:ltä, Philip Morris Finland Oy:ltä ja Vapers Finland ry:ltä. Oikeusministeriö, Lounais-Suomen aluehallintovirasto, Itä-Suomen aluehallintovirasto, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja Tupakkateollisuusliitto ry ilmoittivat, ettei niillä ollut lausuttavaa esitysluonnokseen.

Lausunnonantajat pääosin kannattivat ehdotettuja muutoksia. Vapers Finland ry otti lausunnonaan kantaa siihen, kuinka tupakkatuotedirektiiviä tulisi jatkossa muuttaa.

Valvira piti lausunnossaan tarpeettomana tupakkalain 121 §:ään ehdotettua uutta siirtymäsäännöstä. Lisäksi Valvira ehdotti vähittäismyyntiluvan peruuttamista koskevan 97 §:n täsmentämistä niin, että pykälän 1 momentin 2 kohtaan lisättäisiin viittaus 48 §:ään, joka koskee nikotiininesteiden vähittäismyyntistä tehtävää ilmoitusta. Tämä on otettu huomioon esityksen valmistelussa.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry vastusti lausunnossaan sitä, että sähkösavukkeiden säiliön enimmäistilavuudeksi säädettäisiin 2 millilitraa riippumatta siitä, sisältääkö säiliö nikotiininestettä vai ei. Esityksessä kuitenkin ehdotetaan tällaista sääntelyä, koska tämä on edellä todetusti ollut Euroopan komission sähkösavukkeita käsittelevän asiantuntijaryhmän yksimielinen näkemys.

Philip Morris Finland Oy huomautti lausunnossaan, että tupakkalaista puuttuu säännös, joka vastaisi tupakkatuotedirektiivin 19 artiklan 4 kohtaa. Sen mukaan uusien markkinoille saatettavien tupakkatuoteryhmien on täytettävä tupakkatuotedirektiivin vaatimukset. Mitä tupakkatuotedirektiivin säännöksiä sovelletaan uusiin tupakkatuotteisiin, riippuu artiklan mukaan siitä, kuuluvatko tuotteet savuttomien tupakkatuotteiden määritelmään vai poltettavaksi tarkoitettujen tupakkatuotteen määritelmään. Tupakkalakiin ei kuitenkaan ehdoteta lisättäväksi vastaavaa säännöstä, koska on itsestään selvää, että myös uudet tupakkatuotteet ovat tupakkatuotteita ja että uusi tupakkatuote voi olla joko poltettavaksi tarkoitettu tai savuton tupakkatuote.

Lisäksi yhtiö totesi, että tupakkalain 32 §:n 2 momentin 3 kohdasta tulisi poistaa asetuksenantovaltuus koskien turvaominaisuuden sijoittelua ja merkitsemistä tupakkatuotteen pakkaukseen. Yhtiön mukaan asetuksenantovaltuus ei vastaa tupakkatuotedirektiivin sääntelyä. Kuitenkin tupakkatuotedirektiivin 15 artiklan 1 kohdassa säädetään yksityiskohtaisesti turvaominaisuuden sijoittelusta ja merkitsemisestä pakkaukseen ja on perusteltua, että nämä säännökset voidaan panna tulevaisuudessa täytäntöön sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Valvira, Suomen Kuntaliitto ry, Suomen Isännöintiliitto ry ja Suomen Kiinteistöliitto ry esittivät lausunnoissaan tarkennuksia tupakkalain 79 §:ään, joka koskee tupakointikiellon määräämistä asuntoyhteisöön. Lausuntojen johdosta 79 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, joka koskee kuulemisen toteuttamista asuntoyhteisössä.

Lain 61 §:ään ehdotetusta muutoksesta saatiin lausunto Tullilta ja Valviralta, jotka pitivät muutosta tarpeellisenä. Ahvenanmaan maakunnan hallitus, oikeusministeriö ja valtiovarainministeriö puolestaan ilmoittivat, että niillä ei ollut lausuttavaa ehdotetusta muutoksesta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

2 §. Määritelmät. Pykälän 42 kohdassa olevaa asuntoyhteisön määritelmää muutettaisiin niin, että siinä viitattaisiin myös yhteisöihin ja säätiöihin, joihin sovelletaan asumisoikeusasunnoista annettua lakia (650/1990). Tällöin määritelmä kattaisi myös asumisoikeusasunnot.

24 §. Nikotiinimestettä koskevat vaatimukset. Lainkirjoittamista koskevan suosituksen mukaisesti koko pykälä ehdotetaan muutettavaksi, mutta tosiasiaassa muutos kohdistuisi vain pykälän 3 momenttiin. Sitä muutettaisiin niin, että vaatimus sähkösavukkeen säiliön ja nikotiinipatruunan 2 millilitran enimmäistilavuudesta koskisi jatkossa muitakin kuin kertakäyttöisiä tuotteita.

32 §. Tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkausten pakolliset merkinnät. Lainkirjoittamista koskevan suosituksen mukaisesti koko pykälä ehdotetaan muutettavaksi, mutta tosiasiaassa muutos kohdistuisi vain pykälän 1 momentin 1 kohtaan. Säännöstä muutettaisiin, sillä tupakkatuotedirektiivissä savuttomien tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkausten varoitusmerkintöjä koskeva sääntely poikkeaa poltettavaksi tarkoitettujen tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkausten varoitusmerkintöjä koskevasta sääntelystä. Tupakkatuotedirektiivin 12 artiklassa savuttomien tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksiin vaaditaan ainoastaan tupakoinnin haitallisuudesta kertova tekstivaroitus. Tämän vuoksi vaatimukset vähittäismyyntipakkausten kuvavaroituksista, tiedotusviestistä ja tupakoinnin lopettamista koskevista tiedoista rajattaisiin koskemaan poltettavaksi tarkoitettuja tupakkatuotteita, eli esimerkiksi savukkeita, sikareja ja käretupakkaa.

Savuttomien tupakkatuotteiden varoitusmerkintöjen yksityiskohdista säädettäisiin tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden vähittäismyyntipakkausten varoitusmerkinnöistä annetussa sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa (591/2016, *varoitusmerkintäasetus*).

51 §. Eräiden savuttomien tupakkatuotteiden myyntikielto. Pykälää ja sen otsikkoa muutettaisiin vastaamaan edellä mainittua komission täytäntöönpanopäätöstä. Kielto rajattaisiin purutupakkaan, nenänuuskaan ja suussa käytettäväksi tarkoitettuun tupakkaan. Sen sijaan muiden mahdollisten savuttomien tupakkatuotteiden myynti ja muu luovuttaminen olisi sallittua.

61 §. Maahantuonnin raja. Voimassa olevan 61 §:n nojalla kaikkeen Ahvenanmaalta muualle Suomeen tapahtuvaan tuontiin sovelletaan tupakkalaissa säädettyjä maahantuontikieltoja ja -rajoituksia. Pykälää ehdotetaan rajattavaksi niin, että se koskisi jatkossa ainoastaan 63 §:ää, jossa esityksen mukaan kiellettäisiin eräiden savuttomien tupakkatuotteiden maahantuonti, sekä 65 §:ää, jossa kielletään yksityishenkilöitä tuomasta maahan etäviestimen välityksellä hankittuja tuotteita. Kieltojen noudattamisen valvonta kuuluisi jatkossakin Tullille.

63 §. Eräiden savuttomien tupakkatuotteiden maahantuontikielto. Pykälää ja sen otsikkoa muutettaisiin niin, että 1 momentissa säädetty maahantuontikielto ja 2 momentissa säädetty matkustajatuontia koskeva poikkeus rajattaisiin koskemaan purutupakkaa, nenänuuskaa ja suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa.

79 §. Tupakointikiellon määrääminen asuntoyhteisöön. Pykälän 1—3 momentti säilyisivät ennallaan. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin kuulemisen toteuttamisesta asuntoyhteisössä.

Momentin 1 kohta koskisi tilannetta, jossa tilojen hallinta perustuu omistusoikeuteen. Esimerkiksi asuntoyhteisössä osakkeiden omistaminen tuottaa tyypillisesti oikeuden hallita yhtiöjär-

jestyksessä määrättyä huoneistoa. Tällöin kuuleminen katsottaisiin toteutetuksi, jos asuntoyhteisö toimittaisi viimeistään kaksi viikkoa ennen päätöksentekoa tiedon ehdotetun hakemuksen perusteista sekä ohjeet huomautusten esittämiseen tilan haltijalle joko asuntoyhteisön tiedossa olevaan postiosoitteeseen taikka tilan haltijan ilmoittamaan sähköpostiosoitteeseen tai muuhun vastaavaan teleosoitteeseen. Tämän lisäksi, jos tilaa hallitaan vuokraoikeuden tai muun vastaavan oikeuden perusteella, kuuleminen katsottaisiin momentin 2 kohdan mukaan toteutetuksi, kun vastaavat tiedot olisi toimitettu rakennuksen yleisesti käytettävälle ilmoitustaululle tai huoneistoon, jota vuokralainen tai muu tilan haltija hallitsee.

Yksinkertaisimmillaan kuuleminen voitaisiin aina toteuttaa esimerkiksi pyytämällä hyväksyminen tai tietojen vastaanottokuitaus jokaiselta tilan haltijalta. Sillä, että kaikki tilojen haltijat tai osa heistä ovat etukäteen hyväksyneet tupakointikieltohakemuksen tekemisen, voi olla merkitystä viranomaisen hallinnollisessa kuulemismenettelyssä.

83 §. *Valvontaohjelma.* Valvontaohjelmaa koskeva tupakkalain sääntely yhdenmukaistettaisiin terveydensuojelulakiin ehdotetun sääntelyn kanssa (HE 124/2016 vp; EV 110/2016 vp). Vastaavalla tavalla kuin terveydensuojelulain 4 a §:ssä, tupakkalain 83 §:n 1 momentissa ei enää jatkossa säädettäisi valvontaohjelman pakollisesta sisällöstä eikä 2 momentissa säädettäisi siitä, että valvontaohjelma on osa ympäristöterveydenhuollon valtakunnallista valvontaohjelmaa. Pykälän 2 momentin mukaan ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisessa valvontaohjelmassa asetetut ympäristöterveydenhuollon yhteiset tavoitteet olisi kuitenkin otettava huomioon myös tupakkalain valtakunnallisessa valvontaohjelmassa.

Pykälään ei ehdoteta otettavaksi nykyistä 3 momenttia vastaavaa säännöstä, jonka mukaan tarkempia säännöksiä valvontaohjelman laatimisesta ja sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Myös terveydensuojelulaista on tarkoitus poistaa vastaava asetuksenantovaltuus.

95 §. *Vähittäismyyntilupien ja tukkumyynti-ilmoitusten rekisteri.* Lainkirjoittamista koskevan suosituksen mukaisesti koko pykälä ehdotetaan muutettavaksi, mutta tosiasiassa muutos kohdistuisi vain pykälän 2 momentin 2 kohtaan. Esityksessä ehdotetaan, että vähittäis- ja tukkumyyntien rekisteriin merkittäisiin jatkossa vähittäismyyntilupaa koskevan lupanumeron lisäksi myös tukkumyynti-ilmoitusta koskeva ilmoitusnumero.

97 §. *Vähittäismyyntiluvan peruuttaminen.* Lainkirjoittamista koskevan suosituksen mukaisesti koko pykälä ehdotetaan muutettavaksi, mutta tosiasiassa muutos kohdistuisi vain pykälän johdantokappaleeseen sekä 1 momentin 2 ja 3 kohtaan. Johdantokappaleessa täsmennettäisiin, että kunta voi tietyissä tilanteissa peruuttaa myös vanhan tupakkalain nojalla myönnetyn vähittäismyyntiluvan.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa säädettäisiin siitä, että luvan peruuttaminen tulisi kyseeseen myös silloin, jos luvanhaltija jättää ilmoittamatta 48 §:n vastaisesti nikotiininesteiden myyntistä. Luvan peruuttaminen tulisi siis kyseeseen, jos toiminnanharjoittaja, jolla on vanhan tupakkalain nojalla myönnetty vähittäismyyntilupa, alkaisi myydä vähittäin myös nikotiininesteitä tekemättä siitä kunnalle 48 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta.

Pykälän 1 momentin 3 kohta rajattaisiin koskemaan purutupakan, nenänuuskan ja suussa käytettäväksi tarkoitetun tupakan myyntiä ja muuta luovuttamista.

109 §. *Tupakan myyntirikos.* Esitetyn lain 51 §:ssä ehdotetaan, että kiellettyä ei olisi muiden savuttomien tupakkatuotteiden kuin purutupakan, nenänuuskan ja suussa käytettäväksi tarkoitetun tupakan myynti ja muu luovuttaminen. Tupakan myyntirikosta koskevaa 109 §:ää ehdo-

tetaan muutettavaksi vastaavasti niin, että pykälän 2 kohdassa säädetty tunnusmerkistö rajattaisiin koskemaan mainittujen tuotteiden myyntiä ja muuta luovuttamista sekä välittämistä.

121 §. *Ilmoituksia koskeva siirtymäsäännös.* Pykälään lisättäisiin uusi 2 momentti, joka koskisi ilmoituksia tuotteista, joita on myyty tai muutoin luovutettu kuluttajille Suomessa tupakkatuotedirektiivin täytäntöönpanon määräpäivän ja tupakkalain voimaantulon välisenä aikana. Tällaisista tuotteista olisi toimitettava vaadittavat ilmoitukset viimeistään 1 päivänä maaliskuuta 2017.

124 §. *Eräitä savuttomia tupakkatuotteita koskeva siirtymäsäännös.* Pykälää ja sen otsikkoa ehdotetaan muutettavaksi. Voimassa olevan säännöksen mukaan muita savuttomia tupakkatuotteita kuin suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa saa 51 §:n estämättä myydä ja muutoin luovuttaa vähintään 20 päivään toukokuuta 2017. Säännös koskee siis kaikkia muita savuttomia tupakkatuotteita kuin suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa. Esityksessä kuitenkin ehdotetaan, että 51 §:ssä ei kiellettäisi muiden savuttomien tupakkatuotteiden kuin purutupakan, nenänuuskan ja suussa käytettäväksi tarkoitetun tupakan myyntiä ja muuta luovuttamista. Tämän vuoksi myynnin ja muun luovuttamisen kiellon siirtymäaikaa koskeva säännös rajattaisiin koskemaan purutupakkaa ja nenänuuskaa.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Valtioneuvoston asetus ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisista valvontaohjelmista (78/2011), joka on annettu muun muassa vanhan tupakkalain nojalla ja jota koskien voimassa olevan tupakkalain 83 §:n 3 momentissa on asetuksenantovaltuus, on tarkoitus kumota.

Tupakkalain 32 §:n 2 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tupakkatuotteen vähittäismyyntipakkauksen merkintöjen tekstistä, kuvista, kirjasinlajeista ja -koosta, väristä, kehystämisestä, pinta-alasta, sijoittelusta, vuorottelemisesta, kiinnittämisestä, rikkoutumattomuudesta ja muusta määrittelystä. Näistä kysymyksistä säädetään edellä mainitussa varoitusmerkintäasetuksessa. Kyseistä asetusta on tarpeen muuttaa niin, että siinä säädetään myös savuttomien tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksen varoitusmerkintöjen yksityiskohdista.

3 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017. Tupakkalain 120 §:n 8 momentin mukaan lain 79 §:ää, joka koskee tupakointikiellon määräämistä asuntoyhteisöön, sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2017. Olisi perusteltua, että esityksessä ehdotettu tupakkalain muutos tulisi voimaan tuolloin, jotta myös asumisoikeusyhteisöt voisivat hakea kunnalta tupakointikieltoa tiloihinsa heti, kun tupakkalain 79 §:ää aletaan soveltaa.

Lain 24 § tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

tupakkalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tupakkalain (549/2016) 2 §:n 42 kohta sekä 24, 32, 51, 61, 63, 79, 83, 95, 97, 109, 121 ja 124 § seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

42) *asuntoyhteisöllä* osakeyhtiötä, johon sovelletaan asunto-osakeyhtiölakia (1599/2009), yhteisöä ja säätiötä, johon sovelletaan asumisoikeusasunnoista annettua lakia (650/1990), asunto-osuuskuntaa, yhteishallinnosta vuokrataloissa annetun lain (649/1990) 2 §:ssä tarkoitettua vuokrataloa sekä muuta yhteisöjen omistamaa vuokratalokantaa.

24 §

Nikotiininestettä koskevat vaatimukset

Sähkösavukkeessa käytettäväksi tarkoitettua nikotiininestettä saa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille vain:

- 1) täyttösäiliössä taikka kertakäyttöisessä sähkösavukkeessa tai nikotiinipatruunassa;
- 2) jos nesteellä ei ole sellaisia ominaisuuksia eikä neste sisällä sellaisia lisäaineita, joita 11 §:n 1 momentin 1—6 kohdan mukaan ei saa olla tupakkatuotteessa;
- 3) jos nesteen valmistuksessa käytetään vain puhtaita ainesosia;
- 4) jos nesteessä käytetään, nikotiinia lukuun ottamatta, vain ainesosia, jotka eivät aiheuta riskiä ihmisen terveydelle kuumennetussa eivätkä kuumentamattomassa muodossa.

Nikotiininesteessä ei saa esiintyä ainesosia, joista ei ole tehty 26 §:ssä tarkoitettua ennakkoilmoitusta. Tämä ei kuitenkaan koske sellaisia jäämiä, joita ei voida teknisesti välttää valmistuksen aikana.

Täyttösäiliön tilavuus saa olla enintään 10 millilitraa ja sähkösavukkeen säiliön ja kertakäyttöisen nikotiinipatruunan tilavuus enintään 2 millilitraa.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, miten 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen vaatimusten täyttymistä arvioidaan.

32 §

Tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkausten pakolliset merkinnät

Tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksessa on oltava:

- 1) suomen- ja ruotsinkieliset varoitustekstit tupakkatuotteiden aiheuttamista terveyshaitoista; poltettavaksi tarkoitettujen tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksessa on lisäksi oltava kuvalliset varoitukset tupakkatuotteiden aiheuttamista terveyshaitoista sekä suomeksi ja ruotsiksi tupakansavun haitallisuutta koskeva tiedotusviesti ja tupakoinnin lopettamista koskevia tietoja;

2) vähittäismyyntipakkauksen jäljittämistä varten tarkoitettu yksilöllinen tunniste sekä väärinkäytöltä suojaava turvaominaisuus, joka koostuu näkyvistä ja näkymättömistä tekijöistä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

1) 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen merkintöjen tekstistä, kuvista, kirjasinlajista ja -koosta, väristä, kehystämisestä, pinta-alasta, sijoittelusta, vuorottelemisesta, kiinnittämisestä, rikkoutumattomuudesta ja muusta määrittelystä;

2) 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun yksilöllisen tunnisteen sijoittelusta ja merkitsemisestä pakkaukseen, tunnisteiden avulla määritettävistä tiedoista sekä siitä, mitkä tiedot kuuluvat tunnisteeseen ja mihin tietoihin on päästävä sähköisesti sen välityksellä;

3) 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun turvaominaisuuden sijoittelusta ja merkitsemisestä pakkaukseen sekä turvaominaisuuden teknisistä standardeista ja niiden mahdollisesta vuorottelusta.

51 §

Eräiden savuttomien tupakkatuotteiden myyntikielto

Purutupakkaa, nenänuuskaa ja suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa ei saa myydä tai muutoin luovuttaa taikka välittää.

61 §

Maahantuonnin raja

Mitä 63 ja 65 §:ssä säädetään maahantuonnista, sovelletaan myös Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonnisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain (1266/1996) 18 §:n 2 kohdassa tarkoitettuun tuontiin.

63 §

Eräiden savuttomien tupakkatuotteiden maahantuontikielto

Purutupakkaa, nenänuuskaa ja suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa ei saa tuoda maahan. Maahantuontikielto koskee myös tällaisten tupakkatuotteiden hankkimista ja vastaanottamista postitse tai muulla vastaavalla tavalla Suomen ulkopuolelta.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, yksityishenkilö saa omaa henkilökohtaista käyttöönsä varten tuoda mukanaan maahan yhteensä enintään 1 000 grammaa 1 momentissa tarkoitettuja tupakkatuotteita kalenterivuorokaudessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu maahantuontikielto ei koske kansainvälisessä liikenteessä käytettävän vesi- tai ilma-aluksen suljetussa myyntitilassa tai varastossa olevaa tuotetta.

79 §

Tupakointikiellon määrääminen asuntoyhteisöön

Asuntoyhteisö voi hakea kunnalta tupakointikiellon määräämistä asuntoyhteisön rakennuksen huoneistoihin kuuluville parvekkeille, huoneistojen käytössä oleviin ulkotiloihin ja huoneistojen sisätiloihin. Hakemuksessa tarkoitettujen tilojen haltijoita on kuultava ennen hakemuksen tekemistä.

Kunnan on määrättävä tupakointikielto hakemuksessa tarkoitettuihin tiloihin, jos tiloista voi niiden rakenteiden tai muiden olosuhteiden vuoksi muutoin kuin poikkeuksellisesti kulkeutua tupakansavua toiselle parvekkeelle, toiseen huoneistoon kuuluvan ulkotilan oleskelualueelle

tai toisen huoneiston sisätiloihin. Tupakointikielto saadaan määrätä asuinhuoneiston asuintilaan vain, jos savun kulkeutumista ei ole mahdollista rakenteiden korjaamisella tai muuttamisella kohtuudella ehkäistä ja asuintilan haltijalle on ennen kiellon määräämistä varattu mahdollisuus ehkäistä savun kulkeutuminen omilla toimenpiteillään. Asuinhuoneiston asuintilaa koskeva tupakointikielto ei koske sähkösavukkeen käyttämistä.

Kunnan on peruutettava määräämänsä tupakointikielto asuntoyhteisön hakemuksesta, jos kiellolle ei muuttuneiden olosuhteiden vuoksi ole enää perusteita. Kielto voidaan peruuttaa myös tilan haltijan hakemuksesta, jos asuntoyhteisö ei olennaisesti muuttuneista olosuhteista huolimatta hae kiellon peruuttamista. Tarkempia säännöksiä tupakointikieltoa ja sen peruuttamista koskevan hakemuksen tekemisestä ja asuntoyhteisön toimittaman kuulemisen kirjaamisesta hakemukseen voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kuuleminen katsotaan toteutetuksi, jos asuntoyhteisö toimittaa hakemuksessa tarkoitettujen tilojen haltijoille viimeistään kaksi viikkoa ennen päätöksen tekoa tiedon ehdotetun hakemuksen perusteista sekä ohjeet huomautusten esittämiseen:

1) omistusoikeuden perusteella tiloja hallitsevalle siihen postiosoitteeseen, joka on asuntoyhteisön tiedossa, tai siihen sähköpostiosoitteeseen tai muuhun vastaavaan teleosoitteeseen, jonka haltija on ilmoittanut asuntoyhteisölle; sekä

2) vuokraoikeuden tai muun vastaavan oikeuden perusteella tiloja hallitsevalle rakennuksen yleisesti käytettävälle ilmoitustaululle tai hänen hallitsemaansa huoneistoon.

83 §

Valvontaohjelma

Valvira laatii tämän lain valvonnan toimeenpanon ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallisen tupakkalain valvontaohjelman (*valvontaohjelma*).

Valvontaohjelma on tarkistettava tarvittaessa. Valvontaohjelmassa on otettava huomioon ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisessa valvontaohjelmassa asetetut ympäristöterveydenhuollon yhteiset tavoitteet.

95 §

Vähittäismyyntilupien ja tukkumyynti-ilmoitusten rekisteri

Valvira ja kunnat pitävät tässä laissa tarkoitettujen lupa- ja ilmoitusasioiden käsittelyä, valvontaa ja tilastointia varten rekisteriä elinkeinonharjoittajista:

1) joille on myönnetty 44 §:ssä tarkoitettu lupa tai jotka ovat hakeneet tällaista lupaa;

2) jotka ovat tehneet 48—50 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten.

Valvira vastaa rekisterin tietojärjestelmän toimivuudesta. Rekisteröitäviä tietoja ovat:

1) hakijan tai ilmoituksen tekijän nimi, toiminimi ja yhteystiedot Suomessa, henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus sekä tuotteiden myyntipaikan osoite;

2) lupa- tai ilmoitusnumero, tiedot luvan tai ilmoituksen perusteella tapahtuvasta toiminnasta ja omavalvonnasta, tiedot tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja kieltojen rikkomisesta sekä tällaisen rikkomuksen seuraamuksesta sekä tiedot valvontaviranomaisten suorittamista tarkastuksista ja näiden tuloksista;

3) muut lupa- ja ilmoitusasioiden käsittelyä, valvontaa ja tilastointia varten tarpeelliset tiedot.

Poiketen siitä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään, luvanhaltijan ja ilmoituksen tekijän nimi, lupa- ja ilmoitusnumero ja yleiseen käyttöön tarkoitettujen osoite- ja yhteystiedot voidaan saattaa rekisterissä sellaisinaan julkisiksi niin, että tietoja voidaan hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena luvanhaltijan tai ilmoituksen tekijän nimeä, yritys- ja yhteisötunnusta tai lupa- tai ilmoitusnumeroa taik-

ka myyntipaikan nimeä. Elinkeinonharjoittajaa koskevat tiedot säilytetään rekisterissä viisi vuotta myynnin lopettamisen tai vähittäismyyntiluvan peruuttamisen jälkeen.

97 §

Vähittäismyyntiluvan peruuttaminen

Kunta voi peruuttaa 44 §:ssä tarkoitetun tai vanhan tupakkalain nojalla myönnetyn vähittäismyyntiluvan vähintään viikon ja enintään kuuden kuukauden määräajaksi, jos vähittäismyyntiluvan haltija kunnan tai muun valvontaviranomaisen kirjallisesta varoituksesta taikka rikosoikeudellisesta seuraamuksesta huolimatta:

1) myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, sähkösavukkeita, täyttösäiliöitä, nikotiininesteitä, höyrystettäväksi tarkoitettuja nikotiinittomia nesteitä tai poltettavaksi tarkoitettuja kasvipärsäisiä tuotteita, joiden vähittäismyyntipakkaukset ovat 5 luvun säännösten vastaisia;

2) jättää ilmoittamatta 48 §:n vastaisesti nikotiininesteiden myynnistä tai 49 §:ssä tarkoitettuja olennaisia tietoja;

3) 51 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa purutupakkaa, nenänuuskaa tai suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa;

4) 53 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä alle 18-vuotiaalle taikka 56 §:n vastaisesti sallii alle 18-vuotiaan myydä tai muutoin luovuttaa mainittuja tuotteita;

5) 57 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä automaattisesta myyntilaitteesta;

6) 58 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä kuluttajalle etäviestintä käyttäen;

7) 68 §:n vastaisesti markkinoi tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, tupakointivälineitä, tupakkajäljitelmiä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä;

8) 71 §:n vastaisesti pitää tupakkatuotteita, tupakan vastikkeita, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä taikka niiden tavaramerkkejä esillä myyntipaikassa.

Kunta voi peruuttaa vähittäismyyntiluvan pysyvästi, jos vähittäismyyntiluvan haltija luvan määräaikaista peruuttamisesta huolimatta jatkaa tai uudistaa 1 momentissa tarkoitettua lainvastaista toimintaa eikä tekoa ole pidettävä vähäisenä.

109 §

Tupakan myyntirikos

Joka tahallaan

1) 53 §:n 1 momentin vastaisesti myy tai muutoin vastiketta vastaan luovuttaa taikka välittää tupakkatuotteen tai nikotiininestettä alle 18-vuotiaalle,

2) 51 §:n vastaisesti myy tai muutoin vastiketta vastaan luovuttaa taikka välittää purutupakkaa, nenänuuskaa tai suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa,

3) elinkeinotoiminnassa myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita tai nikotiininestettä ilman vähittäismyyntilupaa 44 §:n vastaisesti tai tekemättä nikotiininesteiden vähittäismyynnistä 48 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta taikka

4) 60 §:n vastaisesti tukkumyynnissä myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita tai nikotiininestettä muulle kuin mainitussa pykälässä tarkoitettulle toimijalle,

on tuomittava *tupakan myyntirikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

121 §

Ilmoituksia koskeva siirtymäsäännös

Tupakkatuotteista, sähkösavukkeista, täyttösäiliöistä ja poltettavaksi tarkoitetuista kasviperäisistä tuotteista, joita on laillisesti myyty tai muutoin luovutettu kuluttajille Suomessa viimeistään 20 päivänä toukokuuta 2016, on toimitettava 14, 26 ja 29 §:ssä tarkoitettut ilmoitukset ja muut tiedot viimeistään 20 päivänä marraskuuta 2016.

Tupakkatuotteista, sähkösavukkeista, täyttösäiliöistä ja poltettavaksi tarkoitetuista kasviperäisistä tuotteista, joita on myyty tai muutoin luovutettu kuluttajille Suomessa 20 päivän toukokuuta 2016 jälkeen mutta ennen 15 päivää elokuuta 2016, on toimitettava 14, 26 ja 29 §:ssä tarkoitettut ilmoitukset ja muut tiedot viimeistään 1 päivänä maaliskuuta 2017.

124 §

Eräitä savuttomia tupakkatuotteita koskeva siirtymäsäännös

Purutupakkaa ja nenänuuskaa saa 51 §:n estämättä myydä ja muutoin luovuttaa vähintään 20 päivään toukokuuta 2017.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ . Sen 24 § tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2018.

Helsingissä 20 päivänä lokakuuta 2016 _____

Pääministerin sijainen, ulkoasiainministeri

Timo Soini

Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila

Laki

tupakkalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tupakkalain (549/2016) 2 §:n 42 kohta sekä 24, 32, 51, 61, 63, 79, 83, 95, 97, 109, 121 ja 124 § seuraavasti:

Voimassaoleva laki

Ehdotus

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

42) *asuntoyhteisöllä* osakeyhtiötä, johon sovelletaan asunto-osakeyhtiölakia (1599/2009), asunto-osuuskuntaa, yhteishallinnosta vuokrataloissa annetun lain (649/1990) 2 §:ssä tarkoitettua vuokrataloa sekä muuta yhteisöjen omistamaa vuokratalokantaa.

24 §

Nikotiininessettä koskevat vaatimukset

Sähkösavukkeessa käytettäväksi tarkoitettua nikotiininessettä saa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille vain:

- 1) täyttösäiliössä taikka kertakäyttöisessä sähkösavukkeessa tai nikotiinipatruunassa;
- 2) jos nesteellä ei ole sellaisia ominaisuuksia eikä neste sisällä sellaisia lisäaineita, joita 11 §:n 1 momentin 1—6 kohdan mukaan ei saa olla tupakkatuotteessa;
- 3) jos nesteen valmistuksessa käytetään vain puhtaita ainesosia;
- 4) jos nesteessä käytetään, nikotiinia lukuun ottamatta, vain ainesosia, jotka eivät aiheuta riskiä ihmisen terveydelle kuumentamattomassa muodossa.

Nikotiininessessä ei saa esiintyä ainesosia,

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

42) *asuntoyhteisöllä* osakeyhtiötä, johon sovelletaan asunto-osakeyhtiölakia (1599/2009), yhteisöä ja säätiötä, johon sovelletaan asumisoikeusasunnoista annettua lakia (650/1990), asunto-osuuskuntaa, yhteishallinnosta vuokrataloissa annetun lain (649/1990) 2 §:ssä tarkoitettua vuokrataloa sekä muuta yhteisöjen omistamaa vuokratalokantaa.

24 §

Nikotiininessettä koskevat vaatimukset

Sähkösavukkeessa käytettäväksi tarkoitettua nikotiininessettä saa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille vain:

- 1) täyttösäiliössä taikka kertakäyttöisessä sähkösavukkeessa tai nikotiinipatruunassa;
- 2) jos nesteellä ei ole sellaisia ominaisuuksia eikä neste sisällä sellaisia lisäaineita, joita 11 §:n 1 momentin 1—6 kohdan mukaan ei saa olla tupakkatuotteessa;
- 3) jos nesteen valmistuksessa käytetään vain puhtaita ainesosia;
- 4) jos nesteessä käytetään, nikotiinia lukuun ottamatta, vain ainesosia, jotka eivät aiheuta riskiä ihmisen terveydelle kuumentamattomassa muodossa.

Nikotiininessessä ei saa esiintyä ainesosia,

Voimassaoleva laki

joista ei ole tehty 26 §:ssä tarkoitettua ennakkoilmoitusta. Tämä ei kuitenkaan koske sellaisia jäämiä, joita ei voida teknisesti välttää valmistuksen aikana.

Täyttösäiliön tilavuus saa olla enintään 10 millilitraa ja *kertakäyttöisen* sähkösavukkeen säiliön ja kertakäyttöisen nikotiinipatruunan tilavuus enintään 2 millilitraa.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, miten 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen vaatimusten täyttymistä arvioidaan.

32 §

Tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkausten pakolliset merkinnät

Tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksessa on oltava:

1) suomen- ja ruotsinkieliset varoitukset sekä *kuvalliset varoitukset* tupakkatuotteiden aiheuttamista terveyshaitoista, *tupakan savun haitallisuutta koskeva tiedotusviesti sekä tupakoinnin lopettamista koskevia tietoja*;

2) vähittäismyyntipakkauksen jäljittämistä varten tarkoitettu yksilöllinen tunnistus sekä väärinkäytöltä suojaava turvaominaisuus, joka koostuu näkyvistä ja näkymättömistä tekijöistä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

1) 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen merkintöjen tekstistä, kuvista, kirjasinlajeista ja -koosta, väristä, kehystämisestä, pinta-alasta, sijoittelusta, vuorottelemisesta, kiinnittämisestä, rikkoutumattomuudesta ja muusta määrittelystä;

2) 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun yksilöllisen tunnisteen sijoittelusta ja merkitsemisestä pakkaukseen, tunnisteen avulla määritettävistä tiedoista sekä siitä, mitkä tiedot kuuluvat tunnisteseen ja mihin tietoihin on päästävä sähköisesti sen välityksellä;

3) 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun turvaominaisuuden sijoittelusta ja merkitsemisestä pakkaukseen sekä turvaominaisuuden teknisistä standardeista ja niiden mahdollisesta vuorottelusta.

Ehdotus

joista ei ole tehty 26 §:ssä tarkoitettua ennakkoilmoitusta. Tämä ei kuitenkaan koske sellaisia jäämiä, joita ei voida teknisesti välttää valmistuksen aikana.

Täyttösäiliön tilavuus saa olla enintään 10 millilitraa ja sähkösavukkeen säiliön ja kertakäyttöisen nikotiinipatruunan tilavuus enintään 2 millilitraa.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, miten 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen vaatimusten täyttymistä arvioidaan.

32 §

Tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkausten pakolliset merkinnät

Tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksessa on oltava:

1) suomen- ja ruotsinkieliset varoitukset *ti*t tupakkatuotteiden aiheuttamista terveyshaitoista; *poltettavaksi tarkoitettujen tupakkatuotteiden vähittäismyyntipakkauksessa on lisäksi oltava kuvalliset varoitukset tupakkatuotteiden aiheuttamista terveyshaitoista sekä suomeksi ja ruotsiksi tupakansavun haitallisuutta koskeva tiedotusviesti ja tupakoinnin lopettamista koskevia tietoja*;

2) vähittäismyyntipakkauksen jäljittämistä varten tarkoitettu yksilöllinen tunnistus sekä väärinkäytöltä suojaava turvaominaisuus, joka koostuu näkyvistä ja näkymättömistä tekijöistä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

1) 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen merkintöjen tekstistä, kuvista, kirjasinlajeista ja -koosta, väristä, kehystämisestä, pinta-alasta, sijoittelusta, vuorottelemisesta, kiinnittämisestä, rikkoutumattomuudesta ja muusta määrittelystä;

2) 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun yksilöllisen tunnisteen sijoittelusta ja merkitsemisestä pakkaukseen, tunnisteen avulla määritettävistä tiedoista sekä siitä, mitkä tiedot kuuluvat tunnisteseen ja mihin tietoihin on päästävä sähköisesti sen välityksellä;

3) 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun turvaominaisuuden sijoittelusta ja merkitsemi-

Voimassaoleva laki

Ehdotus

sestä pakkaukseen sekä turvaominaisuuden teknisistä standardeista ja niiden mahdollisesta vuorottelusta.

51 §

Savuttoman tupakkatuotteen myyntikielto

Savutonta tupakkatuotetta ei saa myydä tai muutoin luovuttaa taikka välittää.

51 §

Eräiden savuttomien tupakkatuotteiden myyntikielto

Purutupakkaa, nenänuuskaa ja suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa ei saa myydä tai muutoin luovuttaa taikka välittää.

61 §

Maahantuonnin raja

Mitä tässä laissa säädetään maahantuonnista, sovelletaan myös Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain (1266/1996) 18 §:n 2 kohdassa tarkoitettuun tuontiin.

61 §

Maahantuonnin raja

Mitä 63 ja 65 §:ssä säädetään maahantuonnista, sovelletaan myös Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain (1266/1996) 18 §:n 2 kohdassa tarkoitettuun tuontiin.

63 §

Savuttoman tupakkatuotteen maahantuontikielto

Savuttomia tupakkatuotteita ei saa tuoda maahan. Maahantuontikielto koskee myös savuttomien tupakkatuotteiden hankkimista ja vastaanottamista postitse tai muulla vastaavalla tavalla Suomen ulkopuolelta.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, yksityishenkilö saa omaa henkilökoh- taista käyttöään varten tuoda mukanaan maa- han yhteensä enintään 1 000 grammaa *savut- tomia* tupakkatuotteita kalenterivuorokau- des- sa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu maahan- tuontikielto ei koske kansainvälisessä liiken- teessä käytettävän vesi- tai ilma-aluksen sul- jetussa myyntitilassa tai varastossa olevaa tuotetta.

63 §

Eräiden savuttomien tupakkatuotteiden maahantuontikielto

Purutupakkaa, nenänuuskaa ja suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa ei saa tuoda maahan. Maahantuontikielto koskee myös tällaisten tupakkatuotteiden hankkimista ja vastaanottamista postitse tai muulla vastaa- valla tavalla Suomen ulkopuolelta.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa sääde- tään, yksityishenkilö saa omaa henkilökoh- taista käyttöään varten tuoda mukanaan maa- han yhteensä enintään 1 000 grammaa *1 mo- mentissa tarkoitettuja* tupakkatuotteita kalen- terivuorokaudessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu maahan- tuontikielto ei koske kansainvälisessä liiken- teessä käytettävän vesi- tai ilma-aluksen sul- jetussa myyntitilassa tai varastossa olevaa tuotetta.

Voimassaoleva laki

Ehdotus

79 §

79 §

*Tupakointikiellon määrääminen asuntoyhteisöön**Tupakointikiellon määrääminen asuntoyhteisöön*

Asuntoyhteisö voi hakea kunnalta tupakointikiellon määräämistä asuntoyhteisön rakennuksen huoneistoihin kuuluville parvekkeille, huoneistojen käytössä oleviin ulkotiloihin ja huoneistojen sisätiloihin. Hakemuksessa tarkoitettujen tilojen haltijoita on kuultava ennen hakemuksen tekemistä.

Kunnan on määrättävä tupakointikielto hakemuksessa tarkoitettuihin tiloihin, jos tiloista voi niiden rakenteiden tai muiden olosuhteiden vuoksi muutoin kuin poikkeuksellisesti kulkeutua tupakansavua toiselle parvekkeelle, toiseen huoneistoon kuuluvan ulkotilan oleskelualueelle tai toisen huoneiston sisätiloihin. Tupakointikielto saadaan määrätä asuinhuoneiston asuintilaan vain, jos savun kulkeutumista ei ole mahdollista rakenteiden korjaamisella tai muuttamisella kohtuudella ehkäistä ja asuintilan haltijalle on ennen kiellon määräämistä varattu mahdollisuus ehkäistä savun kulkeutuminen omilla toimenpiteillään. Asuinhuoneiston asuintilaa koskeva tupakointikielto ei koske sähkösavukkeen käyttämistä.

Kunnan on peruutettava määräämänsä tupakointikielto asuntoyhteisön hakemuksesta, jos kiellolle ei muuttuneiden olosuhteiden vuoksi ole enää perusteita. Kielto voidaan peruuttaa myös tilan haltijan hakemuksesta, jos asuntoyhteisö ei olennaisesti muuttuneista olosuhteista huolimatta hae kiellon peruuttamista. Tarkempia säännöksiä tupakointikieltoa ja sen peruuttamista koskevan hakemuksen tekemisestä ja asuntoyhteisön toimittaman kuulemisen kirjaamisesta hakemukseen voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Asuntoyhteisö voi hakea kunnalta tupakointikiellon määräämistä asuntoyhteisön rakennuksen huoneistoihin kuuluville parvekkeille, huoneistojen käytössä oleviin ulkotiloihin ja huoneistojen sisätiloihin. Hakemuksessa tarkoitettujen tilojen haltijoita on kuultava ennen hakemuksen tekemistä.

Kunnan on määrättävä tupakointikielto hakemuksessa tarkoitettuihin tiloihin, jos tiloista voi niiden rakenteiden tai muiden olosuhteiden vuoksi muutoin kuin poikkeuksellisesti kulkeutua tupakansavua toiselle parvekkeelle, toiseen huoneistoon kuuluvan ulkotilan oleskelualueelle tai toisen huoneiston sisätiloihin. Tupakointikielto saadaan määrätä asuinhuoneiston asuintilaan vain, jos savun kulkeutumista ei ole mahdollista rakenteiden korjaamisella tai muuttamisella kohtuudella ehkäistä ja asuintilan haltijalle on ennen kiellon määräämistä varattu mahdollisuus ehkäistä savun kulkeutuminen omilla toimenpiteillään. Asuinhuoneiston asuintilaa koskeva tupakointikielto ei koske sähkösavukkeen käyttämistä.

Kunnan on peruutettava määräämänsä tupakointikielto asuntoyhteisön hakemuksesta, jos kiellolle ei muuttuneiden olosuhteiden vuoksi ole enää perusteita. Kielto voidaan peruuttaa myös tilan haltijan hakemuksesta, jos asuntoyhteisö ei olennaisesti muuttuneista olosuhteista huolimatta hae kiellon peruuttamista. Tarkempia säännöksiä tupakointikieltoa ja sen peruuttamista koskevan hakemuksen tekemisestä ja asuntoyhteisön toimittaman kuulemisen kirjaamisesta hakemukseen voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kuuleminen katsotaan toteutetuksi, jos asuntoyhteisö toimittaa hakemuksessa tarkoitettujen tilojen haltijoille viimeistään kaksi viikkoa ennen päätöksentekoa tiedon ehdotetun hakemuksen perusteista sekä ohjeet huomautusten esittämiseen:

1) omistusoikeuden perusteella tiloja hallitsevalle siihen postiosoitteeseen, joka on asuntoyhteisön tiedossa, tai siihen sähköpostiosoitteeseen tai muuhun vastaavaan tele-

Voimassaoleva laki

Ehdotus

osoitteeseen, jonka haltija on ilmoittanut asuntoyhteisölle; sekä

2) vuokraoikeuden tai muun vastaavan oikeuden perusteella tiloja hallitsevalle rakennuksen yleisesti käytettävälle ilmoitustaululle tai hänen hallitsemaansa huoneistoon.

83 §

83 §

Valvontaohjelma

Valvontaohjelma

Valvira laatii tämän lain toimeenpanon ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallisen tupakkalain valvontaohjelman (valvontaohjelma). Valvontaohjelmassa on vähintään:

- 1) tarkastusten sisällön yleinen määrittely;
- 2) perusteet, joiden mukaan erityyppisten valvontakohteiden riskit arvioidaan ja kohteiden tarkastustiheys määrätään;
- 3) näytteenoton tarpeen arviointia ja ohjeistusta koskevat tiedot;
- 4) 84 §:ssä tarkoitettujen valvontasuunnitelmien toteutumisen arvioinnissa käytettävät menetelmät;
- 5) valvontaohjelman toteutumisen arvioinnissa käytettävät menetelmät.

Valvontaohjelma on tarkistettava tarvittaessa. Valvontaohjelma on osa ympäristöterveydenhuollon valtakunnallista valvontaohjelmaa.

Tarkempia säännöksiä valvontaohjelman laatimisesta ja sisällöstä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Valvira laatii tämän lain valvonnan toimeenpanon ohjaamiseksi ja yhteensovittamiseksi valtakunnallisen tupakkalain valvontaohjelman (valvontaohjelma).

Valvontaohjelma on tarkistettava tarvittaessa. Valvontaohjelmassa on otettava huomioon ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisessa valvontaohjelmassa asetetut ympäristöterveydenhuollon yhteiset tavoitteet.

95 §

95 §

Vähittäismyyntilupien ja tukkumyynti-ilmoitusten rekisteri

Vähittäismyyntilupien ja tukkumyynti-ilmoitusten rekisteri

Valvira ja kunnat pitävät tässä laissa tarkoitettujen lupa- ja ilmoitusasioiden käsittelyä, valvontaa ja tilastointia varten rekisteriä elinkeinonharjoittajista:

- 1) joille on myönnetty 44 §:ssä tarkoitettu lupa tai jotka ovat hakeneet tällaista lupaa;
- 2) jotka ovat tehneet 48—50 §:ssä tarkoitettua ilmoituksen.

Valvira ja kunnat pitävät tässä laissa tarkoitettujen lupa- ja ilmoitusasioiden käsittelyä, valvontaa ja tilastointia varten rekisteriä elinkeinonharjoittajista:

- 1) joille on myönnetty 44 §:ssä tarkoitettu lupa tai jotka ovat hakeneet tällaista lupaa;
- 2) jotka ovat tehneet 48—50 §:ssä tarkoitettua ilmoituksen.

Voimassaoleva laki

Valvira vastaa rekisterin tietojärjestelmän toimivuudesta. Rekisteröitäviä tietoja ovat:

1) hakijan tai ilmoituksen tekijän nimi, toiminimi ja yhteystiedot Suomessa, henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus sekä tuotteiden myyntipaikan osoite;

2) *lupanumero*, tiedot luvan tai ilmoituksen perusteella tapahtuvasta toiminnasta ja omavalvonnasta, tiedot tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja kieltojen rikkomisesta sekä tällaisen rikkomuksen seuraamuksesta sekä tiedot valvontaviranomaisten suorittamista tarkastuksista ja näiden tuloksista;

3) muut lupa- ja ilmoitusasioiden käsitteilyä, valvontaa ja tilastointia varten tarpeelliset tiedot.

Poiketen siitä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään, luvanhaltijan ja ilmoituksen tekijän nimi, lupa- ja ilmoitusnumero ja yleiseen käyttöön tarkoitetut osoite- ja yhteystiedot voidaan saattaa rekisterissä sellaisinaan julkisiksi niin, että tietoja voidaan hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena luvanhaltijan tai ilmoituksen tekijän nimeä, yritys- ja yhteisötunnusta tai lupa- tai ilmoitusnumeroa taikka myyntipaikan nimeä. Elinkeinonharjoittajaa koskevat tiedot säilytetään rekisterissä viisi vuotta myynnin lopettamisen tai vähittäismyyntiluvan peruuttamisen jälkeen.

97 §

Vähittäismyyntiluvan peruuttaminen

Kunta voi peruuttaa 44 §:ssä tarkoitetun vähittäismyyntiluvan vähintään viikon ja enintään kuuden kuukauden määräajaksi, jos vähittäismyyntiluvan haltija kunnan tai muun valvontaviranomaisen kirjallisesta varoituksesta taikka rikosoikeudellisesta seuraamuksesta huolimatta:

1) myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, sähkösavukkeita, täyttösäiliöitä, nikotiininesteitä, höyrystettäväksi tarkoitettuja nikotiinittomia nesteitä tai poltettavaksi tarkoitettuja kasviperäisiä tuotteita, joiden vähittäismyyntipakkaukset ovat 5 luvun sään-

Ehdotus

Valvira vastaa rekisterin tietojärjestelmän toimivuudesta. Rekisteröitäviä tietoja ovat:

1) hakijan tai ilmoituksen tekijän nimi, toiminimi ja yhteystiedot Suomessa, henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus sekä tuotteiden myyntipaikan osoite;

2) *lupa- tai ilmoitusnumero*, tiedot luvan tai ilmoituksen perusteella tapahtuvasta toiminnasta ja omavalvonnasta, tiedot tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten, määräysten ja kieltojen rikkomisesta sekä tällaisen rikkomuksen seuraamuksesta sekä tiedot valvontaviranomaisten suorittamista tarkastuksista ja näiden tuloksista;

3) muut lupa- ja ilmoitusasioiden käsitteilyä, valvontaa ja tilastointia varten tarpeelliset tiedot.

Poiketen siitä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentissa säädetään, luvanhaltijan ja ilmoituksen tekijän nimi, lupa- ja ilmoitusnumero ja yleiseen käyttöön tarkoitetut osoite- ja yhteystiedot voidaan saattaa rekisterissä sellaisinaan julkisiksi niin, että tietoja voidaan hakea ainoastaan yksittäisinä hakuina käyttäen hakuperusteena luvanhaltijan tai ilmoituksen tekijän nimeä, yritys- ja yhteisötunnusta tai lupa- tai ilmoitusnumeroa taikka myyntipaikan nimeä. Elinkeinonharjoittajaa koskevat tiedot säilytetään rekisterissä viisi vuotta myynnin lopettamisen tai vähittäismyyntiluvan peruuttamisen jälkeen.

97 §

Vähittäismyyntiluvan peruuttaminen

Kunta voi peruuttaa 44 §:ssä tarkoitetun *tai vanhan tupakkalain nojalla myönnetyn* vähittäismyyntiluvan vähintään viikon ja enintään kuuden kuukauden määräajaksi, jos vähittäismyyntiluvan haltija kunnan tai muun valvontaviranomaisen kirjallisesta varoituksesta taikka rikosoikeudellisesta seuraamuksesta huolimatta:

1) myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, sähkösavukkeita, täyttösäiliöitä, nikotiininesteitä, höyrystettäväksi tarkoitettuja nikotiinittomia nesteitä tai poltettavaksi tarkoitettuja kasviperäisiä tuotteita, joiden vä-

Voimassaoleva laki

nösten vastaisia;

2) jättää ilmoittamatta 49 §:ssä tarkoitettuja olennaisia tietoja;

3) 51 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa *savuttomia tupakkatuotteita*;

4) 53 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, tupakan vastikkeitä, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä alle 18-vuotiaalle taikka 56 §:n vastaisesti sallii alle 18-vuotiaan myydä tai muutoin luovuttaa mainittuja tuotteita;

5) 57 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, tupakan vastikkeitä, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä automaattisesta myyntilaitteesta;

6) 58 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä kuluttajalle etäviestintä käytäen;

7) 68 §:n vastaisesti markkinoi tupakkatuotteita, tupakan vastikkeitä, tupakointivälineitä, tupakkajäljitelmiä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä;

8) 71 §:n vastaisesti pitää tupakkatuotteita, tupakan vastikkeitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä taikka niiden tavaramerkkejä esillä myyntipaikassa.

Kunta voi peruuttaa vähittäismyyntiluvan pysyvästi, jos vähittäismyyntiluvan haltija luvan määräaikaisesta peruuttamisesta huolimatta jatkaa tai uudistaa 1 momentissa tarkoitettua lainvastaista toimintaa eikä tekoa ole pidettävä vähäisenä.

109 §

Tupakan myyntirikos

Joka tahallaan

1) 53 §:n 1 momentin vastaisesti myy tai muutoin vastiketta vastaan luovuttaa taikka välittää tupakkatuotteen tai nikotiininestettä alle 18-vuotiaalle,

2) 51 §:n vastaisesti myy tai muutoin vastiketta vastaan luovuttaa taikka välittää *savutoman tupakkatuotteen*,

3) elinkeinotoiminnassa myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita tai nikotiininestet-

Ehdotus

hittäismyyntipakkaukset ovat 5 luvun säännösten vastaisia;

2) jättää ilmoittamatta 48 §:n vastaisesti *nikotiininesteiden myynnistä tai* 49 §:ssä tarkoitettuja olennaisia tietoja;

3) 51 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa *purutupakkaa, nenänuuskaa tai suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa*;

4) 53 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, tupakan vastikkeitä, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä alle 18-vuotiaalle taikka 56 §:n vastaisesti sallii alle 18-vuotiaan myydä tai muutoin luovuttaa mainittuja tuotteita;

5) 57 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, tupakan vastikkeitä, tupakointivälineitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä automaattisesta myyntilaitteesta;

6) 58 §:n vastaisesti myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä kuluttajalle etäviestintä käytäen;

7) 68 §:n vastaisesti markkinoi tupakkatuotteita, tupakan vastikkeitä, tupakointivälineitä, tupakkajäljitelmiä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä;

8) 71 §:n vastaisesti pitää tupakkatuotteita, tupakan vastikkeitä, sähkösavukkeita tai nikotiininesteitä taikka niiden tavaramerkkejä esillä myyntipaikassa.

Kunta voi peruuttaa vähittäismyyntiluvan pysyvästi, jos vähittäismyyntiluvan haltija luvan määräaikaisesta peruuttamisesta huolimatta jatkaa tai uudistaa 1 momentissa tarkoitettua lainvastaista toimintaa eikä tekoa ole pidettävä vähäisenä.

109 §

Tupakan myyntirikos

Joka tahallaan

1) 53 §:n 1 momentin vastaisesti myy tai muutoin vastiketta vastaan luovuttaa taikka välittää tupakkatuotteen tai nikotiininestettä alle 18-vuotiaalle,

2) 51 §:n vastaisesti myy tai muutoin vastiketta vastaan luovuttaa taikka välittää *purutupakkaa, nenänuuskaa tai suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa*,

3) elinkeinotoiminnassa myy tai muutoin

Voimassaoleva laki

tä ilman vähittäismyyntilupaa 44 §:n vastaisesti tai tekemättä nikotiininesteiden vähittäismyyntistä 48 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta taikka

4) 60 §:n vastaisesti tukkumyynnissä myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita tai nikotiininestettä muulle kuin mainitussa pykälässä tarkoitettulle toimijalle,

on tuomittava *tupakan myyntirikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

121 §

Ilmoituksia koskeva siirtymäsäännös

Tupakkatuotteista, sähkösavukkeista, täytösäiliöistä ja poltettavaksi tarkoitetuista kasviperäisistä tuotteista, joita on laillisesti myyty tai muutoin luovutettu kuluttajille Suomessa viimeistään 20 päivänä toukokuuta 2016, on toimitettava 14, 26 ja 29 §:ssä tarkoitettut ilmoitukset ja muut tiedot viimeistään 20 päivänä marraskuuta 2016.

124 §

Savuttomia tupakkatuotteita koskeva siirtymäsäännös

Muita savuttomia tupakkatuotteita kuin suussa käytettäväksi tarkoitettua tupakkaa saa 51 §:n estämättä myydä ja muutoin luovuttaa vähintään 20 päivään toukokuuta 2017.

Ehdotus

luovuttaa tupakkatuotteita tai nikotiininestettä ilman vähittäismyyntilupaa 44 §:n vastaisesti tai tekemättä nikotiininesteiden vähittäismyyntistä 48 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta taikka

4) 60 §:n vastaisesti tukkumyynnissä myy tai muutoin luovuttaa tupakkatuotteita tai nikotiininestettä muulle kuin mainitussa pykälässä tarkoitettulle toimijalle,

on tuomittava *tupakan myyntirikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

121 §

Ilmoituksia koskeva siirtymäsäännös

Tupakkatuotteista, sähkösavukkeista, täytösäiliöistä ja poltettavaksi tarkoitetuista kasviperäisistä tuotteista, joita on laillisesti myyty tai muutoin luovutettu kuluttajille Suomessa viimeistään 20 päivänä toukokuuta 2016, on toimitettava 14, 26 ja 29 §:ssä tarkoitettut ilmoitukset ja muut tiedot viimeistään 20 päivänä marraskuuta 2016.

Tupakkatuotteista, sähkösavukkeista, täytösäiliöistä ja poltettavaksi tarkoitetuista kasviperäisistä tuotteista, joita on myyty tai muutoin luovutettu kuluttajille Suomessa 20 päivän toukokuuta 2016 jälkeen mutta ennen 15 päivää elokuuta 2016, on toimitettava 14, 26 ja 29 §:ssä tarkoitettut ilmoitukset ja muut tiedot viimeistään 1 päivänä maaliskuuta 2017.

124 §

Eräitä savuttomia tupakkatuotteita koskeva siirtymäsäännös

Purutupakkaa ja nenänuuskaa saa 51 §:n estämättä myydä ja muutoin luovuttaa vähintään 20 päivään toukokuuta 2017.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 24 § tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä tammikuuta 2018.